

RAFA GIL

Àngels sí, dimonis no. És el semàfor espiritual de Jaume Garcés a Xàbia.

L'art també estiueja a la Marina

Entre els mesos de juliol i setembre, els carrers de les localitats de Xàbia i Benissa, a la Marina, serveixen d'escenari privilegiat per a la instal·lació de projectes artístics. És 'l'espai trobat', una iniciativa per mostrar la cara més vital de l'art contemporani.

El centre històric de Xàbia (la Marina Alta) és ja *per se* una sorpresa per al visitant que s'allunya del port i de la que diuen que és la badia més bonica de la Mediterrània. L'església del segle XVI, el mercat i les cases, construïdes en aquella pedra de color ocre tan particular, no tenen res a veure amb la urbanística estiuenca de la zona costanera. Però entre els mesos de juliol

església neogòtica, els arbres tenen instal·lades unes escales com per oferir els secrets de les seues brancades al vianant i d'una portalada un drac amenaça, o saluda, els visitants. Pareix que a les dues localitats algun geni ha estat aprofitant els carrers per fer-ne de les seues.

Però no és això; o pot ser sí. Són alguns exemples de les actuacions artístiques que s'inclouen en l'e-

stiuejants, i de l'altra, aportar una experiència artística de qualitat a dues localitats tradicionalment perifèriques en els circuits artístics.

Per trencar la perifèria. Darrere de la iniciativa es troba el grup artístic De Reüll, que ha trobat la col·laboració dels dos ajuntaments i que desenvolupa una tasca al llarg de tot l'any amb la intenció de promoure l'art coterporani. De Reüll, que també té el patrocini de l'Institut d'Estudis Comarcals de la Marina Alta, és el responsable de coordinar les exposicions del centre d'exposicions de Xàbia, realitza conferències i tertúlies artístiques i ha publicat el primer número d'*ECO*, actualment l'única revista d'art publicada en català. Segons Tomàs Ruiz, un dels màxims responsables del grup: "la iniciativa de l'espai trobat no tracta de mostrar l'art de la Marina, encara que sempre solen haver-hi artistes locals, sinó de dur l'art contemporani, i en aquest cas concret les instal·lacions, a la Marina. El fet que siguin instal·lacions ens permet també desfer-nos una mica de la tirania que actualment la pintura exerceix sobre la resta de les arts. Cada any es realitza una convocatòria a la qual es presenten aquells artistes que volen realitzar les instal·lacions, enguany per exemple hi havia més de seixanta aspirants a instal·lar la seua obra a Xàbia, i un jurat tria les millors, que són les que definitivament s'instal·len". Només nou obres a Benissa

"Nessie", de Benno i Ira Treiber, sorgeix del Casal de Joves de Benissa. Segons els seus autors, és feliç de poder atraure visitants.

i setembre la sorpresa pot ser encara major. En travessar la portada que dona accés a la plaça de l'església, per exemple, un semàfor adverteix, en roig, que no són benvinguts els dimonis i sí, en verd, els angelets. Un poc més enllà un enorme tronc, pintat de blau i travessat per una línia vermella, pareix voler separar el poder temporal, l'Ajuntament, de l'espiritual, l'església. Uns pocs quilòmetres més al sud, al centre de Benissa que amaga entre altres coses una interessantíssima

Tomàs Ruiz: "Cal trencar l'aïllament de les perifèries i fer veure que ací també tenim coses interessants a mostrar en el camp de l'art."

dició d'enguany de "L'espai trobat", una iniciativa cultural que ja fa cinc estius que anima els carrers vells de Benissa i quatre els de Xàbia. De juliol a setembre els centres històrics d'aquests dos pobles de la Marina recullen els millors projectes d'instal·lació artística presentats a la convocatòria anual i els ofereixen al veïnat i a l'espectador en general. La intenció és doble: d'una banda augmentar l'atractiu dels nuclis històrics, encara molt desconeguts per la gran majoria dels turistes i es-

RAFA GIL

RAFA GIL

i set a Xàbia han estat seleccionades enguany. A canvi, els artistes rebran una compensació econòmica dels ajuntaments, 140.000 pessetes a Xàbia i 50.000 a Benissa, i s'asseguren un públic ben nombrós, que aporta el flux turístic de l'estiu, i un punt ben alt en el seu currículum.

Però l'estiu no sols proporciona públic. L'oratge amable permet passar molt de temps al carrer per contemplar, analitzar i interpretar les obres i allarga les bones temperatures fins a la nit, i això fa possible també la realització d'instal·lacions nocturnes amb l'auxili de projeccions de diapositives i de llums.

Vicent Chorro, regidor de cultura a Xàbia pel partit nacionalista Unitat del Poble Valencià (UPV), manifesta que el projecte ha estat ben acollit per la seua regidoria, entre altres coses "per la seriositat i rigor dels promotors i de la iniciativa". Tant Chorro com Ruiz manifesten que han hagut de superar certes reticències. Per una banda, la dels espectadors més conservadors que no acaben d'entendre ben bé allò de les instal·lacions, i per l'altra, el

Dalt, a l'esquerra, "In Memoriam" de Projecte MRTZ, a Benissa. La instal·lació es completa amb una projecció de diapositives. Sobre aquestes línies, la "Sopa de lletres", de Pablo Ruiz, a Xàbia, que suggereix a través de les paraules i el joc. A l'esquerra, una instal·lació de Tomàs Civera i Jaume Monfort a la plaça de l'església de Xàbia. Una línia enigmàtica recorre el tronc.

Dalt, "El camí", de Josep Ginestar, a Xàbia. Un tendal cobreix el carrer amb uns suggerents dibuixos. Baix, "Al voltant de l'inici" de Ginestar, a Benissa. Una metàfora del creixement interior, segons el seu autor.

fet de trobar-se tan lluny del cap i casal, de València. "Ja fa cinc anys que fem realitat aquesta iniciativa —diu Ruiz— i cada vegada costa menys, però és cert que València es mira molt el melic i a molts crítics o, senzillament, a molts afeccionats a l'art, viatjar fins a Xàbia els sembla una aventura, no hi estan acostumats. I això cal trencar-ho, cal trencar l'aïllament de les perifèries i fer veure que ací també tenim coses interessant a mostrar en el camp de l'art."

"Cara al sol" a Xàbia. Per avaluar la importància de l'esdeveniment només cal fer una ullada als noms que han format part dels jurats: Castejón i Sanleón entre els pintors, Miquel Navarro entre els escultors o Consol Císcar, actual directora general de Belles Arts de la Generalitat Valenciana, entre els crítics.

I les reaccions del veïnat? Josep Ginestar, un dels artistes que enguany ha "instal·lat" a Xàbia, que també és el seu poble, ho comenta: "Jo entenc que desperten sorpresa entre la gent, perquè les instal·lacions també tenen la seua part d'això, de sorpresa, però crec que cada vegada són millor acceptades i considere que és important fer un treball didàctic d'explicació i de col·laboració amb les persones que viuen en els llocs on seran instal·lades les obres". Una de les sorpreses més cridaneres d'enguany ha estat la instal·lació de Pepe Miralles, que ha aprofitat els antics locals de la Falange de Xàbia per reproduir l'ambient de les escoles

franquistes. A més d'uns panells explicatius que donen indicacions sobre la instrucció de l'època, el visitant pot sentir-se una mica trasbalsat quan senta crits de xiquets en l'edifici buit o un cor infantil que entona sense massa convicció

Un informe demostra que molts visitants de 'L'espai trobat', descobrien per primera vegada el centre històric del poble de Benissa.

RAFA GIL

el "Cara al sol". Entre els comerciants de la zona, però, les instal·lacions han estat ben rebudes. Alguns dels propietaris dels bars manifestaren a EL TEMPS que els visitants reaccionaven generalment bé i que amb l'excusa de veure les instal·lacions es quedaven més temps per la zona. En aquest sentit, un informe realitzat per la casa de la cultura de Benissa ha posat de manifest que molts visitants de "L'espai trobat" descobrien per primera vegada el centre històric del poble, situat fora dels circuits turístics més comuns. A Benissa, la localitat més veterana en la iniciativa, les instal·lacions es complementen amb una sèrie de jornades anomenades "Conèixer l'espai trobat", que tracten d'acostar tant als xiquets com als adults els continguts de les instal·lacions i la significació del projecte tant des del punt de vista artístic com des de la perspectiva de la promoció de la localitat. Els assistents a les jornades de "Conèixer l'espai trobat" reben una guia que els permetrà conduir i informar familiars i amics d'instal·lació en instal·lació.

Els responsables de De Reüll són optimistes sobre el futur i es plantegen donar a les instal·lacions un àmbit major. Arribar també als barris no històrics, per exemple al barri del port de Xàbia o a la zona de la carretera de Benissa, o intentar muntar instal·lacions en zones boscoses o rurals. I després? després encara el gran repte: arribar als gratacels i conquerir Benidorm. Tomàs Ruiz ho comenta: "seria una escaparata perfecta amb un públic nombrosíssim i ajudaria a humanitzar una mica la gran aglomeració que és allò a l'estiu però encara ho veig una mica complicat, tot i que està en el punt de mira".

En definitiva, art al carrer, art a l'abast d'un públic que no està en una sala d'exposicions, art contemporani en contacte amb nuclis històrics, al País Valencià però no a València. És "L'espai trobat". Encara una raó més per viatjar a la Marina.

Jordi Sebastià